

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ КОРПОРАТИВНОГО РОЗВИТКУ МАСЛОЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ

Анотація. У статті зазначено, що розвиток інноваційної діяльності має стати невід'ємною складовою частиною реформування економіки країни. Розглянуто питання суті і значення інновацій та досліджено проблеми інноваційної діяльності. Визначено основні умови, що сприяють покращенню інноваційних процесів.

Ключові слова: інновації, інноваційна модель, корпоративний розвиток, харчова промисловість.

Summary. It is established that development of innovative activity should become an integral part of reforming the country's economy. Questions examined the nature and importance of innovation and explored the problem of innovation. Establishes the basic conditions that contribute to the improvement of innovation processes.

Key words: innovation, innovation model, corporate development, food industry.

Постановка проблеми. Основним чинником розвитку економічних систем в сучасних умовах є інновації. Однак для національної економіки залишається реальною проблемою спрямування розвитку внутрішніх процесів на інноваційні орієнтири. Інноваційна діяльність є головним джерелом суспільного прогресу. Конкурентоспроможність конкретної фірми і економіки в цілому визначається не лише обсягами виробництва та експорту, а, насамперед, наявністю інноваційної складової у виробництві. Від того, наскільки значною буде інноваційна складова економічного розвитку будь-якої країни залежить її роль і місце у світовій економічній системі, стабільність і рівень розвитку національної сучасної економіки і в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вітчизняні науковці зробили значний внесок в розробку теоретичних проблем формування інноваційно-орієнтованої економіки, створення ефективних механізмів стимулювання інноваційної діяльності, комерціалізації науково-технічних розробок, формування інноваційної інфраструктури, розробки програм та стратегій інноваційного розвитку провідних секторів економіки. Серед них слід відзначити праці О. І. Амоші [7], В. М. Геєця, С. М. Ілляшенка [1], Н. В. Рунчевої [4] та ін. Проблеми інноваційного розвитку харчової промисловості знайшли своє відображення в публікаціях О. І. Дація, Л. В. Дейнеко [8], Д. Ф. Крисанова, М. П. Сичевського та ін.

Метою статті є дослідження проблеми формування інноваційних моделей корпоративного розвитку з урахуванням галузевої специфіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під інновацією на рівні підприємства прийнято вважати кінцевий результат діяльності щодо здійснення нововведень у виді удосконалених чи нових товарів і послуг, технологій їх виробництва, методів управління на всіх стадіях їх виробництва і збуту, що сприяють розвитку і підвищенню ефективності функціонування підприємства, на якому їх застосовують [1, с. 12].

Аналіз господарської практики дозволяє зробити висновок про те, що в Україні співіснує кілька моделей корпоративного управління, зокрема: модель «приватного підприємства», модель «колективної власності менеджерів», модель «концентрованого зовнішнього володіння», модель «розпорошеного володіння», модель «з переважанням державного контролю». Цілком очевидно, що українська модель корпоративного управління знаходиться в стадії формування і є перехідною конструкцією, в якій формально наведені елементи різних моделей. Тому виникає питання вдосконалення системи корпоративного управління в Україні [2].

Ефективність корпоративного управління стає вирішальним фактором успішної роботи компанії в ринкових умовах. Для багатьох компаній, фінансових інститутів, бірж і урядів країн ця вимога ринку є на сьогодні однією з головних. За відсутності ефективної структури, що визначає взаємини ради директорів, виконавчого органу та акціонерів, українські компанії та економіка в цілому будуть постійно стримуватися у своєму розвитку нестачею капіталу.

Українські компанії мали можливість конкурувати зі своїми західними колегами на основі позитивного досвіду. Основна умова — інвестування у відновлення інфраструктури, модернізацію виробництва, впровадження управлінських інформаційних систем з метою протистояти впливам зовнішнього ринку і політичних потрясінь. Недостатній розвиток корпоративного управління є перешкодою для залучення іноземних інвестицій та активізації вітчизняної інвестиційної ініціативи. Покращення рівня корпоративного управління є чинником підвищення інвестиційної привабливості та формування вторинного ринку цінних паперів [3]. Тому з метою підвищення рівня корпоративного управління в Україні доцільним є: перехід до міжнародних стандартів фінансової звітності та Міжнародних стандартів аудиту; введення єдиних принципів

корпоративного управління; законодавче закріплення вимог щодо частки незалежних директорів у Наглядній раді (для середнього бізнесу частка незалежних членів повинна складати 25 %, для великого — більше 50 %); запровадження єдиної методики регулярного розрахунку і публічного подання індексів корпоративного управління; ініціювання та підтримка, у тому числі фінансова, державою судових позовів з боку міноритарних акціонерів з питань порушень корпоративного управління [4].

Серед пріоритетів розвитку масложирової галузі на 2015 рік — істотне підвищення продуктивності виробництва на основі впровадження новітніх технологій та інноваційних змін в організації виробництва, розвиток підприємства та інфраструктури обслуговування в сільській місцевості, що забезпечить підвищення рівня зайнятості та створення нових робочих місць.

Основні завдання на 2015 рік: створення умов для подальшого стійкого розвитку харчової промисловості, забезпечення якісно нового технологічного рівня виробництва; підвищення конкурентоспроможності та розширення експортного потенціалу галузі; розвиток основних галузей сільського господарства, забезпечення пріоритетного розвитку елітного насінництва; створення привабливих умов для залучення інвестицій в масложирову промисловість, сприяння приватному інвестуванню у насінництво; збереження та відтворення земельних та інших природних ресурсів, що використовуються у сільськогосподарському виробництві; впровадження з урахуванням принципів районування науково обґрунтованої системи землеробства, ефективних і ощадливих сівозмін, новітніх досягнень аграрної науки; забезпечення державної підтримки програм розвитку харчової промисловості [5].

Інноваційна діяльність в харчовій промисловості здійснюється у різноманітних формах та в різних напрямках, головними з яких сьогодні визнано: розвиток та удосконалення біотехнологій переробки сільськогосподарської сировини, створення нових видів продуктів загального та спеціального призначення, застосування ферментних препаратів та біологічно активних речовин; удосконалення системи зберігання продовольства на всьому шляху пересування сировини і готової продукції — від поля або ферми до споживача, застосування сучасних технологій і обладнання, забезпечення максимального зберігання харчової якості та зниження втрат біологічної цінності продуктів, унеможливлення бактеріального, хімічного і фізичного забруднення; виробництво повноцінних продуктів харчування і високоякісних кормів для тваринництва з побічної сирови-

ни та відходів харчової промисловості; розробка технологій виробництва якісно нових харчових продуктів зі спрямовано зміненим хімічним складом відповідно до потреб організму людини; формування удосконаленої нормативно-методичної бази державного нагляду за якістю і безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини, контролю за виробництвом, закупками, поставками, транспортуванням, збереженням і реалізацією продукції, а також для створення умов для виробництва харчових продуктів гарантованої якості; розробка сучасної інструментальної й аналітичної бази для контролю безпеки продовольчої сировини та харчових продуктів.

Основні напрями інноваційної діяльності харчової промисловості у масложировій галузі — впровадження комплексного обладнання для забезпечення повного циклу виробництва олії та похідних продуктів (маргарину, майонезу тощо), а саме: устаткування для сушіння та подрібнення насіння, сепараторів для гідратації, екструдерів-пресів та ліній безперервної рафінації; застосування в технологіях виробництва олій та жирів нових видів каталізаторів; удосконалення технології екстракції олій та виробництва маргарину; використання відходів масложирового виробництва для створення нової продукції; застосування спеціальних технологій для покращення органолептичних і фізико-хімічних властивостей вершкового масла та спредів на основі використання натуральних смакових та ароматичних добавок із натуральної молочної сировини, а також концентрованих ароматизаторів, красителів, антиоксидантів, консервантів, емульгаторів, стабілізаторів структури і вітамінів, організація бази даних цих речовин і рекомендацій стосовно їхнього використання; подовження терміну зберігання вершкового масла та спредів за рахунок сучасних пакувальних матеріалів, які дозволяють підтримувати оптимальний температурний режим вмісту антиоксидантів і консервантів [6].

Засобом розвитку економіки будь-якої держави є нововведення, тобто цілеспрямовані зміни, нові елементи, свідомо впроваджені у виробничу культуру і структуру підприємства. Запровадження пільгових режимів для окремих секторів посилює фіскальний тиск на інші сектори економіки України, спонукає до збільшення внутрішніх позик; продукція високотехнологічних галузей не знаходить збуту в інших галузях через значне технологічне відставання і відсутність мотивації використання, що суттєво знижує синергетичний ефект інновацій. Державне стимулювання інновацій пільговим оподаткуванням та інноваціями без впровадження дієвих стимулів для інвестиційної діяльності (точніше — повного виведення

інвестицій з-під оподаткування) спричиняє припинення розриву між наукою і виробництвом, марнування державних коштів. Така схема є менш ефективною для запровадження інноваційної моделі розвитку, аніж надання податкових пільг для інвестиційної діяльності без пільгового стимулювання інновацій [7].

Сучасні фінансово-економічна та продовольча кризи активізували необхідність створення сучасного ринкового інноваційного сільського господарства, яке здатне забезпечити в повному обсязі потреби населення в продуктах харчування. Тому держава і суспільство мають здійснити масштабні заходи з метою захисту сільськогосподарського виробника від руйнівної сили неолібералізму і створення економічних, правових, організаційних, соціальних та інших умов для спрямування реформ на забезпечення інноваційного розвитку цього найважливішого для нормального життя країни і суспільства сектору економіки. Забезпечити ефективний та сталий розвиток країни можна лише у разі використання найновіших інноваційних технологій, оскільки саме вони здатні вивести економіку країни на новий світовий рівень. Інноваційні можливості регіонів напряму залежать від потенціалу національного господарства, що знаходиться на його території, можливості використання господарської практики досягнень НТП або включення в господарський обіг нових знань [8]. Усе це напряму залежить від дієвості регіональної моделі інноваційного розвитку, її здатності забезпечувати генерування та розповсюдження в часі і просторі інновацій.

Висновок. Процеси корпоратизації та приватизації є невід'ємними заходами політики інституційних перетворень економіки країни. Поетапне дослідження цих процесів дозволяє виокремити причини, здійснити аналіз помилок, а також виділити приховані потенційні резерви і можливості корпоративного сектору економіки в Україні, що в кінцевому підсумку сприятиме розвитку виробничої та соціальної інфраструктури країни.

Література

1. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи : навчальний посібник / С. М. Ілляшенко. — Суми : ВТД «Університетська книга», 2003. — С. 12.
2. Уманців Ю. Формування української моделі корпоративних відносин / Ю. Уманців // Матеріали VIII Міжнародної научно-практичної конференції [Наука в інформаційному просторі — 2012] (4–5 жовтня 2012 р.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dibpp/2009_8/N4-str10-13.pdf.
3. Венгер Л. А. Еволюція формування системи корпоративного управління: світовий досвід та українська практика / Л. А. Венгер // Актуальні проблеми економіки. — 2007. — № 1 (67). — С. 26–34.
4. Рунчева Н. В. Формирование инновационных моделей корпоративного развития аграрного производства [Электронный ресурс] / Н. В. Рунчева // Progress in Economic Sciences. — Режим доступу : http://pne.pwz.pila.pl/DOI/11_Rocznik_Naukowy_IE_1-2014_Pychczewa.pdf.
5. Зміни і доповнення до регіональної Програми розвитку внутрішнього виробництва на 2012–2015 роки «Модернізація — стратегічний вибір Полтавщини» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://oblrada.pl.ua/ses/6/15/12.pdf>.
6. Купчак П. М. Харчова промисловість України в умовах активізації інтеграційних та глобалізаційних процесів : [монографія] / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. В. Дейнеко. — К. : Рада по вивч. прод. сил України НАН України, 2009. — С. 91–94.
7. Амоша О. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення / Олександр Амоша // Економіст. — 2008. — № 6. — С. 29.
8. Дейнеко І. В. Формування моделі інноваційного розвитку агропродовольчої сфери: національні інтереси і регіональні особливості [Електронний ресурс] / І. В. Дейнеко, І. О. Іртищева. — Режим доступу : http://zbirnuk.bukuniver.edu.ua/issue_articles/12_1.pdf.